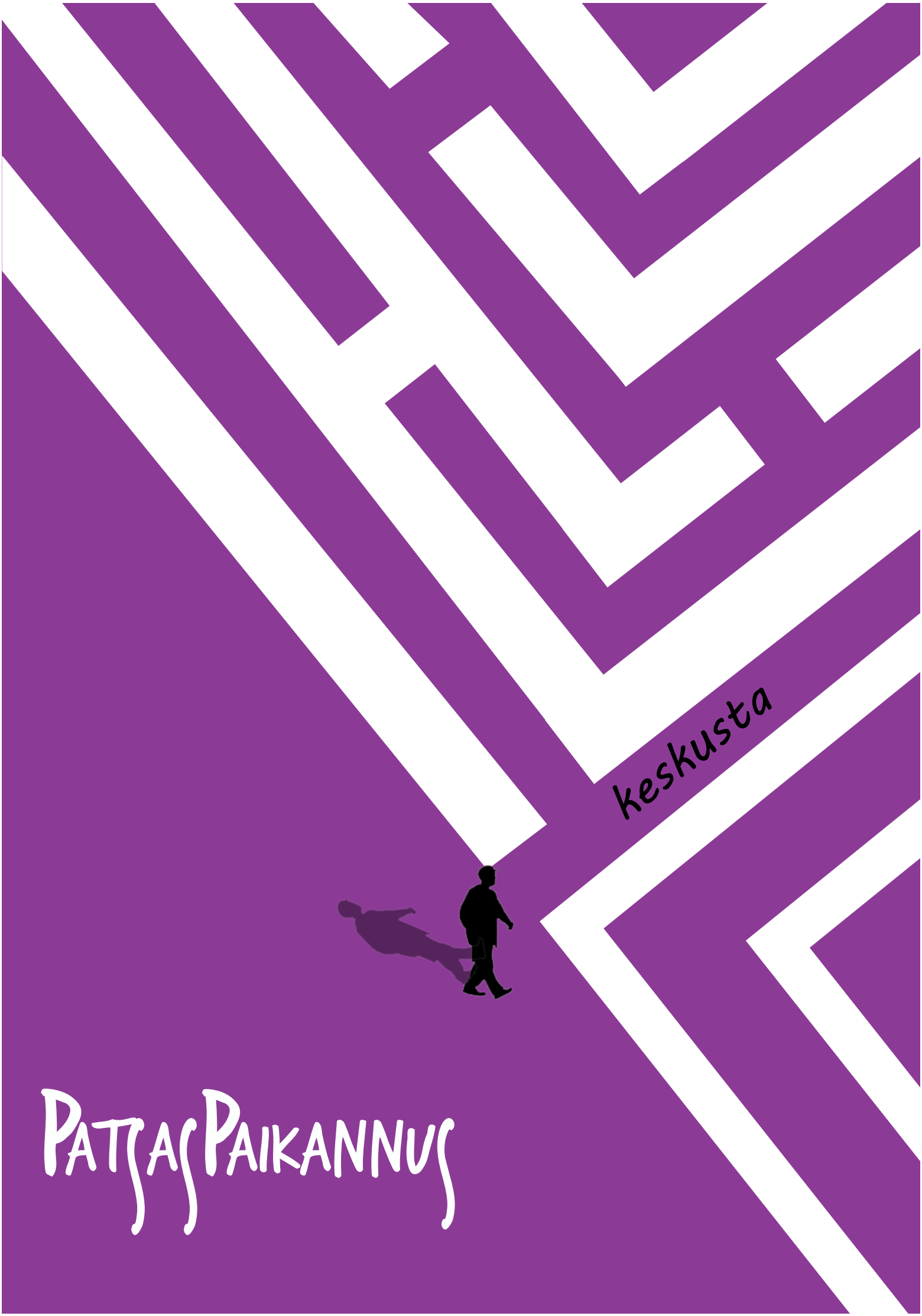
keskusta
Patsas Paikannus

1. Tuolta se tulee, tuolta se tulee
Seinäjoen rautatieasema

Heikki Varjan veistos kulkee joskus myös nimellä ”Tuolta se tulee ja tuonne se menöö”. Se on muistomerkki Seinäjoen kehitykseen vaikuttaneiden rautatieläisten työlle ja sitä kutsutaankin usein rautatieläisten muistomerkiksi.

Veistos kurottuu viiteen ilmansuuntaan ja kuvaa Seinäjokea viiden rautatien risteyksenä. Veistoksessa on runsaasti reliefiyksityiskohtia.

Kierrelkää veistoksen ympärillä ja tutkikaa niitä. Mitä kaikkea rautateihin liittyvää veistoksesta löytyy?

2. Katkennus taival
Hotelli-ravintola Alma, Ruukintie 4

Katkennut taival on muistomerkki 10 henkilön muistolle, jotka saivat surmansa 3.2.1940 pommituksessa. Pommi tuhosi sirpalesuojan, johon oli hakeutunut lähinnä junamatkalla olleita ihmisiä. Muistomerkki on Seinäjoen kaupunginarkkitehti Juhani Lahden suunnittelema. Tilaston mukaan Seinäjoelle pudotettiin 158 pommia. Ratapiha oli pääkohde, sillä sitä pommittamalla haluttiin vahingoittaa suomalaisten kuljetusverkostoa. Pommituksessa kuoli 13 ihmistä ja 14 haavoittui. Yhdeksän rakennusta kaupungissa tuhoutui täysin. Pommitus oli ainoa laatuaan Seinäjoella.

3. Pirstotut puut
Olavi Pihan puisto

Pirstotut puut on Maija Martiskaisen veistos. Se on muistomerkki talvisodassa käydyille Taipaleen ja Vuosalmen taisteluille ja niissä kaatuneille sotilaille.

Tutkikaa teosta yhdessä
- **Mitä se kuvaa?**
- **Teos on pystytetty sodan päättymisen muistoksi ja sen nimi on “Pirstotut puut”.**
- **Mitä teos voisi kertoa aiheesta?**

Pirstottujen puiden lähistöllä sijaitsee myös **”Sotaan lähtevien kivi”.** Sitä on kutsuttu myös veteraanipatsaaksi. Sotaan lähtevien kivi on muistomerkki talvi- ja jatkosotien veteraaneille ja kotirintaman sotaponnistuksille. Se on perinteinen, kivipaadesta työstetty muistomerkki.

4. Heimotulet
Kirkkopuisto

Heimotulet on kuvanveistäjä Terho Sakin suunnittelema veistos, joka on pystytetty Venäjälle luovutetun Karjalan muistolle. Teos kuvaa karjalaisia yhdistävää liekkiä. Jatkosodan jälkeen Neuvostoliitolle menetetyn Karjalan alueelta yli 400 000 karjalaista menetti kotinsa ja joutui sijoittumaan muualle Suomeen, eli lähtemään evakkoon. Sopeutuminen elämään uudessa ympäristössä ei aina ollut helppoa. Vaikeuksia oli puolin ja toisin niin evakoilla kuin uusien asuinympäristöjen asukkailla, kun murteet ja tavat törmäsivät toisiinsa. Menetetyn Karjalan alueen kulttuuria ja perintöä vaalitaan nykyäänkin aktiivisesti.

Kuvanveistäjä Terho Sakki (1930-1997) syntyi Karjalan kannaksella. Hänen perheensä lähti sotaa evakkoon ja asettui lopulta Hyvinkäälle. Veistosten lisäksi Sakki oli taitava mitalien tekijä.

5. Elämän lähteellä
Kirkkopuisto, Lakeuden ristin tornin juuri

Elämän lähteellä on arkkitehti Alvar Aallon suunnittelema veistos. Se kuvaa kyyhkysiä lähteellä. Lähde ja virtaava vesi ovat Raamatussa iänkaikkisen elämän vertauskuvia. Alvar Aalto tahtoi suunnitella veistoksen nimenomaan Lakeuden ristin ympäristöön sopivaksi ja osaksi sitä. Aalto suunnitteli Lakeuden ristin kokonaistaideteokseksi, eli rakennuksen arkkitehtuurin lisäksi myös huonekalut ja yksityiskohdat ovat tarkoin harkittu osa kokonaisuutta ja tilaan vartavasten suunniteltuja.
Alvar Aalto on yksi Suomen kansainvälisestikin tunnetuimpia arkkitehtejä ja muotoilijoita. Seinäjoen ylpeys, Alvar Aalto -keskus on yksi monista Aallon rakennuskokonaisuuksista Suomessa.

Aalto on tunnettu selkeälinjaisesta ja modernista funkkistyylistään, mutta Seinäjoella on myös Aallon varhaisempaa tuotantoa edustava, hyvin erityylinen rakennus. Tiedätkö mikä se on? (Vastaus: Suojeluskunta- ja Lotta Svärd -museo)

6. Mannerheim
Mannerheimin puisto, Kirkkokatu 7

Marsalkka Carl Gustav Emil Mannerheimin patsas Seinäjoella oli ensimmäinen laatuaan Suomessa. Nykyään marsalkka Mannerheimin patsaita on useilla paikkakunnilla, joista tunnetuin on Ratsastajapatsas Helsingissä, Mannerheimintiellä, Nykytaiteen museo Kiasman edessä. Seinäjoella sijaitsevan patsaan on suunnitellut kuvanveistäjä Lauri Leppänen. Se on valettu pronssiin ja seisoo graniittipaaden päällä.
Carl Gustav Emil Mannerheim (1867-1951) oli Suomen toinen valtionhoitaja, Suomen presidentti ja Suomen marsalkka. Hän toimi Suomen puolustusvoimien ylipäällikkönä kaikissa itsenäisyyden ajan neljässä sodassa: sisällissodassa, talvisodassa, jatkosodassa ja Lapin sodassa.

7. Cityhirvi
Kalevankatu 12

Samuli Alosen Cityhirvi saapui Seinäjoelle vuonna 2014 yhtenä Määränpää: Seinäjoki -taidenäyttelyn töistä ja jäi pysyvästi Kalevankadulle. Cityhirvi on valmistettu säänkestävästä teräksestä, jonka pinta syöpyy ruosteenkaltaiseksi. Cityhirvi on 500 kg painoinen - saman verran kuin oikea hirvi voi painaa! Cityhirviä voi bongata Seinäjoen lisäksi Jyväskylästä ja Äänekoskelta.
Alonen on luonut muitakin cityeläimiä, esimerkiksi mielikuvituksellisia citylintuja.

8. Paimentyttö
Keskuspuisto

Jussi Koivusalon veistämä Paimentyttö ja sen vesiallas on Seinäjoen yksitysyrittäjien ja Yrittäjänaisten lahjoittama patsas. Veistos on luonnollisen kokoinen ja se kuvastaa maaseudun elinkeinoja, joista Seinäjoenkin elinkeinot ponnistavat.
Jussi Koivusalo (1929-2000) oli Alavudelta kotoisin oleva kuvataiteilija, jolla on useampi teos Seinäjoella. Muualta lähialueilta hänen veistoksiaan löytyy myös Kauhavalta.

9. Päämajan reserviupseerikoulun muistomerkki
Puskantie 3

Nuorisokeskuksen edustalla sijaitsee Suomen ensimmäisen reserviupseerikoulun muistomerkki. Koulu oli toiminnassa vuonna 1918, mutta se siirtyi Vilppulaan ja lopulta Mikkeliin, josta valmistui 118 oppilasta 26.4.1918. Koulu sijaitsi nykyisen Lehtisen kauppakeskuksen paikalla puisessa rakennuksessa, josta myöhemmin tuli Seinäjoen yhteiskoulu ja tyttölyseo. Rakennus purettiin vuonna 1994.

10. Suojeluskuntalainen
Suojeluskunta- ja Lotta Svärd -museo, Kauppakatu 17

Suojeluskuntalainen on kuvanveistäjä Pentti Papinahon veistos. Suojeluskunta oli vuosina 1917-1944 toiminut vapaaehtoinen maanpuolustusjärjestö ja kansalliskaarti. Patsas sijaitsee Suojeluskunta- ja Lotta Svärd -museon pihamaalla. Museo toimii Alvar Aallon suunnittelemassa Etelä-Pohjanmaan suojeluskuntapiirin talossa. Suojeluskuntatalo piharakennuksineen rakennettiin vuosina 1924-1926. Suojeluskuntatalo edustaa arkkitehtuuriltaan klassismia ja siinä on funktionalistisia ja perinteisiä eteläpohjalaisia piirteitä.

11. Ilmavaara
Vapaudenpuisto, Vapaudentien ja Torikadun risteys

Ilmavaara on seinäjokelaisen arkkitehti Antti Talvitien suunnittelema muistomerkki ilmapuolustuksen kunniaksi. Seinäjoelle hankittiin vuonna 1941 kaksi ruotsalaista Bofors-ilmatorjuntatykkiä. Tykit eivät kuitenkaan ehtineet olla Seinäjoella käytössä kuin kymmenen päivää, eikä niillä ammuttu yhtäkään laukausta. Ne luovutettiin Turun ilmapuolustukselle. Nyt toinen tykeistä on nähtävillä Suojeluskuntamuseon pihamaalla. Seinäjoen ilmatorjuntajaos koostui paikallisista suojeluskuntapojista. ”Pojat suojelemassa meitä” -teksti muistomerkissä muistuttaa juuri siitä, että jaoston jäsenet olivat nuorukaisia.

12. Klemetti-Kuulan patsas
Vapaudenpuisto

Kalervo Kallion tekemä veistos on pystytetty kahden eteläpohjalaisen säveltäjän, Heikki Klemetin ja Toivo Kuulan muistoksi sekä eteläpohjalaiselle musiikille.
Heikki Klemetti (1876-1953) oli kuortanelaislähtöinen säveltäjä. Hänet tunnetaan erityisesti kuoromusiikin edistäjänä ja kehittäjänä. Toivo Kuula (1883-1918) oli alavutelainen säveltäjä, joka kuoli vain 34-vuotiaana Viipurissa tultuaan ammutuksi. Hänet tunnetaan sävellystöissään erityisesti kansallisromanttisista aiheista ja hänen häämarssinsa on nykyäänkin hyvin suosittu.

Muistomerkki kuvaa harppua soittavaa naista. Harpun kielet eivät suinkaan aina ole olleet kiharalla, vaan niiden päät ovat alunperin olleet suorat.

13. Ystävyyttä yli rajojen
Uimahalli-Urheilutalo

Raimo Utriainen (1927-1994) oli suomalaisen modernin kuvanveistotaiteen uudistaja, joka tunnetaan muodoltaan selkeistä, alumiinista tai rst-säleistä valmistetuista veistoksistaan. Ystävyyttä yli rajojen on tehty teräksestä ja alumiinista. Utriainen toteutti nelisenkymmentä julkista veistosta.
Julkiset taideteokset valitaan aina paikkaan sopiviksi.

Pohtikaa yhdessä, miten teoksen nimi Ystävyyttä yli rajojen voisi liittyä sen sijoituspaikkaan, Uimahalli-Urheilutaloon.

14. Rakuunakivi
Rakuunapuisto

Rakuunakivi muistuttaa itsenäisen Suomen ensimmäisen joukko-osaston, Uudenmaan Rakuunarykmentin perustamisesta. Rakuunarykmentti oli ratsuväkirykmentti. Se oli ollut olemassa jo aiemmin, mutta lakkautettiin 1901 Suomen sotaväen lakkauttamisen yhteydessä, kun Suomi kuului vielä Venäjän keisarikuntaan. Ylipäällikkö Mannerheim perusti rykmentin uudelleen ja se nousi ratsaille tällä paikalla 27.2.1918. Rannassa sijaitseva Rakuunapuisto on saanut nimensä Rakuunarykmentin ratsaillenoususta.

15. Veden voima
Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Frami D

Eero Hiirosen Veden voima on haponkestävästä seoksesta valmistettu veistos, jonka taiteilija on itse suunnitellut, hitsannut ja hionut. Taiteilija on arvioinut, että teoksen valmistamiseen on kulunut aikaa 4000 työtuntia! Vesiaiheinen taideteos keskustelee Kampustalon suihkulähteen kanssa joen toisella puolella.

16. Tanssi
Seinäjoen taidehalli

Antti Maasalon Tanssi-teos, joka elää tuulen mukana, sijaitsee Taidehallin kattotasanteella. Antti Maasalo tunnetaan terästeoksistaan, joissa on usein liikkuvia osia. Mikäli kuljet taidehallille keskustasta päin Koulukatua pitkin, löydät lyhtypylväistä lisää Maasalon tuulimoduloituja veistoksia.

17. Yrittäjä-Jussi
Sedu, Koulukatu

Yrittäjä-Jussi on tunnustus pohjalaiselle yrittäjyydelle. Patsas on ilmajokelaisen Aarne Hakala-Rahkon suunnittelema ja sen on valanut pronssiin Matti Pelkokangas. Patsas haluttiin Seinäjoelle siksi, että se on Etelä-Pohjanmaan keskus ja tunnetaan vahvasta yrittäjyydestä. Patsas kuvaa eteläpohjalaista toiminnan miestä, joka taitaa työnsä eikä lannistu helposti.

Pohtikaa yhdessä, mitä pohjalaisuuteen liittyvää patsaasta löytyy.

Seinäjoki
KULTTUURI